

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЕННОЇ ФОРМИ В УМОВАХ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

МОРОЗ К.О., ЛАПІНА О.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Право здобувачів вищої освіти денної форми навчання на трудову діяльність передбачено законодавством [1, ст.43]. Об'єднання роботи та навчання можливо за умови встановлення такого режиму робочого часу, щоб була можливість відвідувати заняття у закладах освіти [2].

Здобувачі-автошляховики, що працюють - дуже поширене явище. Бажання роботодавців брати здобувачів вищої освіти на роботу свідчить про наявність попиту на фахівців даного профілю.

Як показує аналіз цього питання в ОДАБА, зокрема у 2020-2021 навчальному році здобувачі-автодорожники 2-го курсу активно шукали роботу, на 4-му курсі працювали 50%, на 5, 6 курсі працювали паралельно з навчанням 100% здобувачів, у тому числі 90% - за фахом. Велика частина з них влаштувалася на роботу на підприємства дорожньої галузі, з якими академія має договори про співпрацю, і де вони проходили виробничу практику на 3-м курсі.

Аналіз анкетних даних показав, що метою зайнятості перше місце займає необхідність заробити собі на життя і на отримання освіти; на другому місці турбота про своє подальше працевлаштування, отримання реального досвіду роботи в певній сфері діяльності і розвиток далі в цій сфері.

Опитування і бесіди зі здобувачами та викладачами показують, що загальне трудове навантаження у більшості щодо регулярно працюючих здобувачів зростає, а можливості отримати досить вільний графік роботи, щоб поєднувати свою зайнятість з настільки ж регулярно навчанням, зменшуються. У підсумку працюючи здобувачі вищої освіти швидше регулярно пропускають аудиторні заняття, ніж постійно їх відвідують. В рамках зв'язків, що постійно підтримуються та розвиваються, між академією та дорожньо-будівельними підприємствами та організаціями цей процес можна контролювати. Однак, з деякими роботодавцями зв'язок не підтримується, і контроль за здобувачами відбувається в приватному спілкуванні по факту відсутності їх на заняттях. Відвідуваність занять помітно змінюється в залежності від наявності працевлаштування - ті, хто зайняті на більш-менш постійній роботі, в основному з'являються лише на початку і в кінці семестру.

Вплив роботи на успішність здобувачів неоднозначний, і залежить від сфери, де він працює. Наприклад, на третьому курсі, де більша працевлаштованість не

за фахом, вона є справжньою проблемою, а на четвертому курсі всі працевлаштовані здобувачі (50% групи) працюють за фахом, та є успішними. Вони усвідомлено підходять до вибору вивчення спецкурсів і є найбільш активними учасниками формування і вдосконалення освітньої програми, допомагають налагоджувати контакти з підприємствами і працевлаштовувати випускників-автошляховиків.

Якщо здобувач був зайнятий на регулярній роботі під час навчання у закладі освіти, з нього через порівняно короткий час виходить працівник, що володіє помітними перевагами в порівнянні як з непрацюючим випускником вузу, так і з працівником, які не отримали повноцінного вищої освіти. Від першого його відрізняє, по-перше, більша активність, а по-друге, потреба і вміння підкріплювати теоретичні знання і положення практичними прикладами та досвідом; а від другого - прагнення і навик до систематизації та теоретичного обґрунтування практичних спостережень і методичних (інструментальних) знахідок, а також прихильність до демократичних, партнерським відносинам в роботі. Однак, працевлаштування здобувачів вищої освіти не може знижувати або підвищувати їх відповідальність за виконанні індивідуального навчального плану.

Проте, видається більш імовірним, що зайнятість здобувачів денної форми навчання на регулярній роботі в найближчі роки не тільки не зникне, але і буде розвиватися, зазнаючи певних структурні зміни. Здобувач, що підробляє - норма. Але він там має саме "підроблять", а не "підучуватися". Число здобувачів, які перш за все працюють і лише в другу чергу вчаться, буде поступово зменшуватися. Що ж до підробітків, то вони залишаться і будуть розвиватися - нічого дивного в тому, що дорослий молодий і здоровий чоловік прагне сам добувати кошти на свої повсякденні потреби.

У зв'язку з цим для всіх основних суб'єктів, що діють у сфері вищої освіти та зайнятості населення, виникає необхідність вироблення певної системи дій, що дозволяють використовувати позитивні сторони працевлаштованості здобувачів і знизити її негативні наслідки як для системи вищої освіти, так і для самих здобувачів.

Вивчення явища працевлаштованості здобувачів вищої освіти денної форми навчання необхідно для отримання нових даних з проблематики об'єднання роботи та навчання, а також для створення розвиненої системи заходів з управління цим процесом.

Література

1. Конституція України
2. Лист Міністерства соціальної політики України від 25.07.2014 р. № 301/13/116-14 «Про прийняття на роботу студентів та додаткову відпустку для прибиральників»